Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1918 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar Hammarström, Jacob Larsson, Lyckholm, Antonsson, Elof Ljunggren, frih. Fleming, Holmström, Rune, Forssman, Söderberg, Wikström, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Uddenberg och Eronn, ävensom vid behandlingen av *1 § i förslaget till förordning angående försäljning av pilsner:* herrar Nilsson i Bonarp, Jesperson och Lithander, samt vid behandlingen av *ärendet i övrigt*: herrar Ollas Ericsson och Jonsson i Hökhult.

Genom proposition, nr 369, av den 26 april 1918, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna förslag till

1) förordning angående försäljning av pilsner;

2) förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

3) förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker; samt

4) förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

Förslag

till

Förordning angående försäljning av pilsner.

Härigenom förordnas som följer:

I Kap.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Med pilsner förstås i denna förordning varje maltdryck, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är att hänföra till pilsner.

2 §.

Försäljning av pilsner må ej bedrivas av annan än den, som därtill erhållit tillstånd eller enligt denna förordning utan särskilt tillstånd är därtill berättigad.

Försäljning av pilsner delas i partihandel och detaljhandel.

Med partihandel förstås sådan handel, som bedrives till återförsäljare i och för deras rörelse, ävensom försäljning för export. Med detaljhandel förstås all annan försäljning.

Detaljhandel delas i utminutering (försäljning till avhämtning, till försändning på rekvisition samt genom kringföring) och utskänkning (försäljning till förtäring på stället).

3 §.

1. Tillstånd till detaljhandel med pilsner må ej meddelas den, som är omyndig eller i konkurstillstånd, ej heller annan än den, som gjort sig känd för ordentlighet samt prövas i övrigt vara lämplig till rörelsens utövande.

2. Sådant tillstånd må dock ej meddelas ämbets- eller tjänsteman, som till följd av sin befattning kan komma att deltaga i beslut angående tillverkning eller försäljning av maltdrycker eller däröver utöva tillsyn, och ej heller den, som utövar tillverkning i skattefritt bryggeri, dock att, där han tillika bedriver tillverkning i skattepliktigt bryggeri, skall gälla vad här nedan om sådan tillverkare stadgas.

3. Tillstånd till utskänkning av pilsner må ej meddelas den, som inom kommun, där utskänkningen skall bedrivas, i öppen bod idkar handel med annat än matvaror.

Om någon, som redan erhållit tillstånd till utskänkning av pilsner, inom den kommun, där utskänkningsrättigheten får utövas, öppnar handel i öppen bod, anses det sålunda meddelade tillståndet till utskänkning hava förfallit.

4. Ej må tillstånd meddelas till detaljhandel med pilsner inom läger, kasernområde eller annat, uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område.

4 §.

Pilsner, som är försatt med sackarin, får ej hållas till salu.

5 §.

1. Byteshandel med pilsner vare ansedd lika med försäljning av sådan vara.

2. Den, som annorlunda än vid måltid åt spisande gäster utborgar pilsner att å stället förtäras, vare ej berättigad att därför utsöka betalning.

II Kap.

Försäljningsrättigheter.

A. *Rätt till partihandel.*

6 §.

Rätt till partihandel med pilsner tillkommer allenast tillverkare av pilsner samt den, som enligt 8 § erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning av sådan vara.

B. *Utminuteringsrättigheter.*

7 §.

Utan särskilt tillstånd må försäljning till avhämtning av pilsner utövas av:

a) den, som i föreskriven ordning förvärvat behörighet att till avsalu tillverka pilsner, å tillverkningsstället;

b) den, som äger rätt till utminutering av spritdrycker, vin eller öl, å försäljningsstället; samt

c) den, som enligt 13 § är berättigad att utöva utskänkning av pilsner, å utskänkningsstället.

8 §.

1. Tillstånd att till avhämtning försälja pilsner meddelas av Konungens befallningshavande.

2. Ansökan om sådan försäljningsrätt göres skriftligen hos Konungens befallningshavande samt skall innehålla uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum, och åtföljas av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen. Över gjord ansökan inhämte Konungens befallningshavande yttranden, i stad av magistrat samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen därför.

I Stockholm äger vad i detta mom. är sagt om inhämtande av magistratens yttrande ej tillämpning.

3. Har ansökning blivit å landet av kommunalstämma avstyrkt, må densamma ej bifallas.

9 §.

Tillverkare av pilsner ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja pilsner, vare berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försändning varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende, vid järnvägsstation eller å fartyg; och skall den, som forslar densamma, vara försedd med en av säljaren eller hans befullmäktigade ombud utfärdad och underskriven förteckning, upptagande, särskilt för varje köpare, dennes namn, det

ställe där och dagen när varan skall avlämnas samt den försända myckenheten. Såsom ombud, varom nyss är sagt, må ej den, som forslar varan, användas. Nämnda förteckning skall på anfordran av krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnden eller av kommunalnämnden utsedd person uppvisas.

10 §.

1. Försäljning genom kringföring av pilsner må av den, som tillverkat varan, bedrivas i stad, dock endast inomhus och till därstädes boende. Sådan försäljning må äga rum inom stadens planlagda område utan särskilt tillstånd och utom samma område, därest Konungens befallningshavande på gjord ansökning och, där fråga är om annan stad än Stockholm, efter magistratens hörande, därtill meddelar tillstånd.

2. Ej må någon på landet kringföra pilsner till försäljning.

11 §.

Konungens befallningshavande må på ansökning lämna den, som i stadgad ordning förvärvat behörighet att till avsalu tillverka pilsner, tillstånd att till avhämtning eller genom kringföring försälja av annan tillverkad pilsner, dock endast i den omfattning och under de villkor, som, enligt vad ovan är stadgat, gälla för dylik försäljning av pilsner av egen tillverkning.

C. *Utskänkningsrättigheter.*

12 §.

Utan särskilt tillstånd må utskänkning av pilsner utövas av:

a) den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller öl, dock endast där sådan utskänkning bedrives;

b) gästgivare, dock endast till resande i samband med servering av mat; samt

c) den, som i sitt hem emot betalning mottager gäster till bespisning vid slutet bord, dock endast vid måltider till gäster, med vilka avtal om bespisning träffats för en tid av minst en vecka.

13 §.

1. Tillstånd till utskänkning av pilsner meddelas av Konungens befallningshavande. Sådant tillstånd må, där ej nedan annorlunda stadgas,

meddelas för ett eller flera, dock högst tre år; skolande försäljningsår i detta fall räknas från den 1 oktober.

2. Vill någon erhålla sådan utskänkningsrättighet, som i 1 mom. sägs, göre därom före den 15 mars det år, varunder utskänkningen skall börja, hos Konungens befallningshavande skriftligen ansökan med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum, samt med bifogande av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen.

3. Över ansökning, som rätteligen skett, skall Konungens befallningshavande omedelbart efter ansökningstidens utgång inhämta yttranden, i stad av magistrat och stadsfullmäktige samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen därför; och skola stadsfullmäktige eller kommunalstämma, därest ansökningen av dem tillstyrkes, tillika avgiva yttrande, huruvida särskilda föreskrifter för utskänkningens bedrivande anses nödiga.

I Stockholm äger vad i detta mom. är sagt om inhämtande av magistratens yttrande ej tillämpning.

4. Har ansökning blivit avstyrkt, i stad av stadsfullmäktige eller å landet av kommunalstämma, må densamma ej bifallas.

5. Där den, som innehar rätt till utskänkning enligt denna §, i behörig ordning ingivit ansökan om ny sådan rättighet för en kommande försäljningsperiod men avlider, innan ansökningen prövats, äga hans stärbhusdelägare inom en månad efter dödsfallet till Konungens befallningshavande ingiva ansökan, att utskänkningsrörelsen i stället må av dem genom särskilt antagen föreståndare utövas. Om handläggningen av sistnämnda ansökan gälle i tillämpliga delar vad i 1—4 mom. stadgas.

14 §.

Konungens befallningshavande må på därom gjord ansökning kunna meddela tillstånd till utskänkning av pilsner:

a) inom område för station vid statens järnvägar ävensom vid enskild, till persontrafik upplåten järnväg, så ock å statens järnvägars eller enskild järnvägs tåg, dock endast där utskänkningen för trafikens behov finnes erforderlig; skolande ansökning härom göras av järnvägens styrelse, samt, där densamma avser utskänkning å järnvägståg, handläggas av Konungens befallningshavande i det län, varest styrelsen har sitt säte;

b) å passagerarfartyg, dock endast till förtäring ombord å fartyget samt, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast till be-

sättningen samt till dem, som i fartygets restaurationslokal intaga måltid; skolande ansökning härom handläggas av Konungens befallningshavande i det län, där fartygets rederi har sitt säte;

c) vid hälsobrunn, badort eller annan kurort för kortare tid än ett år, dock endast vid måltider till spisande gäster;

d) där eljest utskänkningsrörelse kan komma i fråga att under endast någon del av året utövas; samt

e) för bestämt tillfälle.

Tillstånd till utskänkning å järnvägsstation ävensom till sådan utskänkning, varom under c) här ovan förmäles, må icke meddelas, innan tillfälle att i ärendet avgiva yttrande lämnats, i stad magistrat och stadsfullmäktige samt å landet kommunalnämnd och kommunalstämma; dock att vad i detta mom. sagts om inhämtande av yttrande från magistrat icke äger tillämpning i Stockholm.

D. *Gemensamma bestämmelser för utminuterings- och utskänknings-rättigheter.*

15 §.

1. Konungens befallningshavande äger att vid meddelande av tillstånd till försäljning av pilsner eller sedermera under rörelsens utövande stadga de inskränkningar därvid, som kunna anses erforderliga.

Tillstånd till annan försäljning av pilsner än sådan, som avses i 13 § eller 14 § e), skall meddelas att gälla tillsvidare och så länge Konungens befallningshavande ej finner skäl återkalla detsamma.

Över beslut, varigenom tillsvidare meddelat tillstånd återkallas, må klagan ej föras.

2. Då försäljningsrättighet beviljas, skall tillståndsbevis utfärdas med angivande däri av det lagrum, varå tillståndet grundar sig, samt varest och för vilken tid rättigheten må begagnas; skolande däri jämväl utsättas de inskränkningar i rörelsens utövande, som vid tillståndets meddelande föreskrivits.

3. Över de av Konungens befallningshavande meddelade tillståndsbevis rörande detaljhandel med pilsner skall hos Konungens befallningshavande föras liggare eller kortregister, som utmärker dagen för bevisets utfärdande, ort och plats, där rörelsen skall utövas, tillståndshavarens namn ävensom annat beslut, som angående samma rörelse må hava meddelats.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å

utövande av detaljhandel med pilsner, skall, där icke fråga är om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarfartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden.

16 §.

1. Avlider den, som erhållit tillstånd till försäljning av pilsner, må rörelsen för stärbhusdelägarnas räkning utövas, därest tillståndet avser bestämd tid, intill utgången av samma tid och, därest tillståndet gäller tillsvidare, till dess tre månader förflutit efter dödsfallet.

Försättes den, som efter meddelat tillstånd utövar detaljhandel med pilsner, i konkurs, må rörelsen för konkursboets räkning fortsättas, dock icke längre än till dess tre månader förflutit, efter det förhör enligt 25 § konkurslagen hållits.

2. I fall, varom i 1 mom. sägs, åligger det stärbhuset eller konkursboet, om de vilja fortsätta rörelsen, att inom en månad efter dödsfallet eller efter det förhör i konkursen hållits, därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande med uppgift tillika å den person, som antagits till föreståndare för försäljningen. Göres ej anmälan inom föreskriven tid, eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, anses försäljningsrätten hava upphört den dag, tiden för anmälningsskyldigheten gick till ända eller beslut i frågan meddelades.

III Kap.

Ordningsföreskrifter.

17 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.

2. De rum, som nyttjas för utskänkningsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

18 §.

Utskänkningsrörelse, vartill tillstånd erhållits enligt 13 §, må ej utövas annorstädes än i lokal eller å plats, som blivit för försäljningens bedrivande godkänd vid besiktning, vilken hålles, i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda, en av

nykterhetsnämnden i kommunen samt en i Stockholm av överståthållarämbetet, i annan stad av magistraten och på landet av kommunalnämnden. Besiktningsmännen skola, därest försäljningsställe godkännes, om besiktningen utfärda bevis, vilket skall innehålla beskrivning å den besiktigade lägenheten.

Innan bevis om besiktning utfärdats, må försäljning ej börjas.

Vad i denna paragraf är stadgat gäller jämväl, då ny rättighet meddelas att utövas i lägenhet, som förut varit använd som försäljningsställe.

Kostnad för besiktningen gäldas av tillståndshavaren med belopp, som bestämmes av Konungens befallningshavande.

19 §.

Ombyte av försäljningsställe må ej ske, med mindre den myndighet, som meddelat tillstånd till försäljningen, därtill giver sitt bifall; skolande dessförinnan tillfälle att yttra sig i ärendet lämnas samma myndigheter, som blivit hörda över ansökningen till ifrågavarande försäljningsrättighet.

20 §.

1. Detaljhandel med pilsner må icke fortfara längre än till klockan tio eftermiddagen.

2. Å sön- och helgdagar må utminutering av pilsner å landet icke äga rum samt i stad bedrivas allenast till klockan tio förmiddagen. Vad nu är stadgat gäller icke försändning till restauratör å fartyg eller järnvägståg.

Under högmässogudstjänst vare all utskänkning av pilsner förbjuden.

3. Där omständigheterna anses föranleda behov av att tiden för försäljnings avslutande bestämmes senare än till klockan tio eftermiddagen, äger Konungens befallningshavande efter framställning, i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalstämma, därom förordna.

Nödvändiggöra särskilda förhållanden inskränkningar med avseende å försäljningstiden, må Konungens befallningshavande jämväl därom meddela förordnande.

4. Vad i denna § är stadgat avser icke utskänkning, varom förmäles i 12 § b) eller c), ej heller utskänkningsrörelse, som idkas enligt 14 § a) eller b).

21 §.

1. Vid tider, då detaljhandel med pilsner ej är tillåten, vare allt utlämnande av sådan dryck från försäljnings- eller tillverkningsställe förbjudet.

2. Då utskänkning ej är medgiven, vare det förbjudet att låta pilsner å utskänkningsställe förtäras.

22 §.

1. Pilsner må icke å försäljningsställe utlämnas till den, som är rusig, ej heller till den, som ej fyllt femton år.

2. Överlastad person får ej utdrivas från utskänkningsställe, där han förtärt pilsner, eller lämnas utan vård.

3. I utskänkningslokal skall friskt dricksvatten ständigt tillhandahållas.

4. Å utskänkningsställe, där utskänkning av pilsner idkas utan samband med utskänkning av rusdrycker, vare förbjudet att låta rusdrycker eller ersättningsmedel för sådana förtäras.

23 §.

Maltdryck, som icke enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är att anse såsom pilsner, må ej vid försäljning utlämnas i kärl, som å etikett, kork eller propp eller genom stämpling eller annorledes försetts med beteckningen pilsner eller liknande benämning, vare sig enbart eller i sammanställning med andra ord.

24 §.

Å utskänkningsställe skola ett exemplar av denna förordning och bestyrkt avskrift av det tillståndsbevis, som enligt 15 § 2 mom. för rörelsens innehavare utfärdats, vara anslagna.

25 §.

I öppen salubod för handel med andra varor än pilsner ävensom i de för rörelsen använda lägenheter, vid torghandel och auktioner samt eljest vid yrkesmässig handel med andra varor än pilsner vare utdelning av sådan dryck även utan betalning förbjuden.

26 §.

1. Vid ting, uppbördsstämma, inskrivningsförrättning, vapenövningsmöte, marknad, torgdag, auktion, arbetsinställelse, eller där trupp är för flera dagar sammandragen, så ock vid annan till större folksamling ledande förrättning, ävensom då eljest skäligen kan befaras, att öppethållande av försäljningsställe kan föranleda oordningar, eller då försäljning visar sig föranleda sådana, må Konungens befallningshavande ävensom i stad polismyndighet samt å landet kronobetjänt och kommunalnämnd för visst tillfälle förbjuda bedrivandet av eljest tillåten detaljhandel med pilsner eller för sådant tillfälle föreskriva de inskränkningar i samma handel, som kunna finnas nödiga.

2. Finnes vid krig eller omedelbar krigsfara eller då arbetslöshet eller nöd i större omfattning är rådande nödigt att meddela förbud mot bedrivande av detaljhandel med pilsner eller att föreskriva inskränkningar i sådan handel, äger Konungen därom förordna. I fall, varom nu är sagt, må ock sådant förordnande, även om det ej kan anses erforderligt för ordningens upprätthållande, meddelas av Konungens befallningshavande, där Konungen det medgivit.

27 §.

1. Därest å ställe, där idkande av utskänkning medgivits enligt 13 §, oordningar visa sig eller osedlighet bedrives och till följd därav rörelsens innehavare icke anses vara lämplig att vidare förestå densamma, äger Konungens befallningshavande att återkalla utskänkningsrätten.

2. Därest av detaljhandel, vartill tillstånd enligt denna förordning erhållits, oordningar föranledas eller å försäljningsställe, varest dylik handel idkas, osedlighet bedrives och sådant fortfar, oaktat skedd erinran från polismyndighet i stad samt kronobetjänt eller kommunalnämnd å landet, må i stad magistraten och på landet kommunalnämnden förbjuda försäljningens fortsatta bedrivande. Beslutet därom gånge genast i verkställighet, men skall, vid äventyr att förbudet eljest går åter, senast inom åtta dagar underställas prövning av Konungens befallningshavande, som, därest tillståndet ej finnes böra återkallas, har att för viss tid fastställa förbudet eller ock upphäva detsamma.

I Stockholm tillkommer det i fall, som i detta mom. sägs, överståthållarämbetet att meddela förbud, varom där förmäles.

3. Om sådan försäljning av pilsner, varom förmäles i 12 § b) och c), befinnes ske i större omfattning eller på annat sätt, än i nämnda lagrum avses, må Konungens befallningshavande ävensom i annan stad än Stockholm magistrat samt på landet kommunalnämnd förbjuda fortsättande av rörelsens bedrivande. I fråga om verkställighet och underställning av sådant beslut, som meddelats av magistrat eller kommunalnämnd, skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i 2 mom. finnes stadgat.

4. Förekomma oordningar med anledning av sådan försäljning av pilsner, som av tillverkare utövas, äger Konungens befallningshavande stadga de inskränkningar vid försäljningsrörelsens bedrivande, som kunna finnas erforderliga, eller ock för viss tid förbjuda dess fortsättande.

IV Kap.

Ansvarsbestämmelser m. m.

28 §.

1. Den, som utan att äga rätt till försäljning enligt denna förordning, avyttrar pilsner, straffes för olovlig försäljning med böter från och med femton till och med etthundra kronor.

2. Beträdes någon andra gången eller oftare med olovlig försäljning av pilsner eller bedriver någon olovlig försäljning i större omfattning eller yrkesmässigt, straffes med böter från och med trettio till och med ettusen kronor eller med fängelse i högst sex månader.

3. I fall, som i denna § avses, vare de å försäljningsstället med därtill hörande lägenheter befintliga förråd av pilsner tillika med kärl och emballage, vari de förvaras, underkastade beslag och förbrutna.

4. Vad i denna § stadgas skall jämväl äga tillämpning, om någon, som ej äger rätt till försäljning av pilsner, genom byteshandel avhänder sig sådan vara.

29 §.

Beträdes den, som handhar utminutering av pilsner, med olovlig utskänkning, eller den, som handhar utskänkning, med olovlig utminutering,

eller idkar någon detaljhandel med pilsner å annat ställe, än därtill uppgivet eller medgivet är,

eller fortsätter någon, oaktat återkallelse av meddelat tillstånd till försäljning eller förbud däremot delgivits honom, med försäljningen,

straffes som i 28 § 1 och 2 mom. sägs.

30 §.

1. Därest pilsner, köpt hos den, som idkar handel med sådan dryck utan att vara berättigad att avyttra densamma till förtäring på stället, förtäres i närheten av försäljningsstället å område, däröver säljaren äger förfoga, skall han, om det sker med hans vetskap, straffas såsom för olovlig försäljning av sådana drycker efter ty i 28 § 1 och 2 mom. är sagt.

Lag samma vare, om sådan dryck utan betalning i boden utlämnas till förtäring på stället.

2. Förbryter sig någon emot 25 §, straffes såsom för olovlig försäljning i 28 § är stadgat.

31 §.

Finnes någon å landet eller i stad utom det planlagda området forsla och utlämna pilsner utan att medföra förteckning, som i 9 § omförmäles, varde, ändå att han själv eller den, för vars räkning forslingen sker, äger att till försändning försälja pilsner, straffad såsom för olovlig försäljning därav efter ty i 28 § 1 och 2 mom. sägs, med mindre han förmår visa, att det forslade var av köpare förut beställt. Förmår han det, varde för underlåtenheten att medföra förteckning straffad med böter från och med fem till och med femtio kronor.

Vad nu är stadgat äger ej tillämpning i avseende å den, som i stad utom det planlagda området forslar och utlämnar pilsner för tillverkare, som erhållit tillstånd att där genom kringföring försälja pilsner.

Vägrar den, som är skyldig att medföra förteckning, varom sägs i 9 §, att på anfordran av krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnden eller av kommunalnämnden utsedd person uppvisa förteckningen, straffes såsom i 28 § 1 och 2 mom. sägs.

32 §.

Har den, som gjort sig förfallen till ansvar efter 28, 29, 30 eller 31 §§, förut undergått bestraffning för förbrytelse, varom sägs i någon

av dessa §§, varde den sist begångna förbrytelsen såsom upprepad förbrytelse ansedd, ändå att densamma icke är av samma art som den eller de förut begångna.

33 §.

Förbryter sig någon mot stadgandet i 23 §, straffes med böter från och med trettio till och med ettusen kronor.

34 §.

Bryter den, som handhar tillåten försäljning av pilsner, i andra fall än förut i detta kapitel sägs mot vad i denna förordning är stadgat eller mot de föreskrifter, som vederbörande myndighet i enlighet med denna förordning kan hava meddelat, straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

35 §.

Dömes den, som äger rätt till utskänkning av pilsner, till ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker, skall han tillika förklaras förlustig sin rätt till försäljning av pilsner.

36 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förbrytelse mot denna förordning, fortsätter samma förbrytelse, skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, dömas till de böter eller det fängelsestraff, som äro stadgade för sådan förbrytelse; dock må sammanlagda fängelsestraffet icke överstiga ett år.

37 §.

Om husbondes ansvarighet för förbrytelse, som mot denna förordning begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, om böters förvandling och fördelning, om rätt att anställa åtal och verkställa beslag, om övervakande i övrigt av förordningens efterlevnad, om domstol, där överträdelser av densamma skola åtalas samt om rättegångsförfarandet i sådana mål skall i tillämpliga delar lända

till efterrättelse vad i gällande förordning angående försäljning av rusdrycker stadgas.

38 §.

Vad enligt denna förordning tillhör stadsfullmäktiges handläggning tillkommer i stad, där stadsfullmäktige ej finnas, allmän rådstuga; och skall vad som tillhör kommunalstämmas handläggning tillkomma kommunalfullmäktige, där sådana finnas.

Vad i denna förordning är stadgat i avseende å magistrat vare i stad, där magistrat ej finnes, gällande om den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse; och skall vad enligt denna förordning tillhör magistrats handläggning tillkomma poliskammare i stad, där sådan finnes.

Denna förordning, varigenom förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl upphäves jämväl i vad den avser försäljning av pilsnerdricka, träder i kraft den 1 januari 1919, från vilken dag försäljning av pilsner må utövas endast av den, som enligt denna förordning därtill äger rättighet.

Härvid skall dock iakttagas:

att åtgärder, som före sistnämnda dag erfordras i avseende å ordnandet av försäljningen av pilsner enligt denna förordning, skola vidtagas i enlighet med bestämmelserna i densamma;

att utskänkningsrättigheter enligt 13 §, varom ansökningar ingivas under år 1918, ej må beviljas för längre tid än till den 1 oktober 1919; samt

att ansökningar om dylik utskänkningsrätt skola ingivas före utgången av augusti månad 1918.

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Härigenom förordnas, att 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skola, 3, 23 och 26 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

1. I denna förordning förstås med
svagdricka — — — sex procent;
pilsner varje maltdryck, som ej är hänförlig till svagdricka och som ej innehåller mer än tre och sex tiondels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger nio och fem tiondels procent;
skattefritt bryggeri — — — tillverkas;
skattepliktigt bryggeri — — — tillverkas, samt
tillverkare — — — skötsel.

2. Tillverkningsår — — — september.

7 §.

Om uppvägt malt eller därav beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för avsett ändamål användas, må eftergift av skatten äga rum. Sådan eftergift må ock ske för av skattepliktigt bryggeri innehavd maltdryck, som med anledning av jämlikt 26 § 2 mom. i förordningen angående

försäljning av pilsner meddelat försäljningsförbud så skadats, att drycken ej kan för avsett ändamål användas. Till Kungl. Maj:t ställd ansökan om eftergift av skatten i ovan angivna fall skall, åtföljd av handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingivas till Kungl. Maj:ts befallningshavande, som, efter överkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

23 §.

Från skattepliktigt — — — varumärke.
Beträffande — — — proppen.
När kärl — — — framträdande.
På sålunda — — — utlämnas.

Vad i denna paragraf stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om pilsner.

26 §.

1. — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2. Tillståndsbevis, varom i 1 mom. sägs, må ej meddelas för tillverkning i bryggeri, där förut under tillverkningsåret bedrivits skattepliktig tillverkning av maltdrycker, ej heller åt den, som erhållit tillstånd till försäljning av vin, öl eller pilsner.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919; dock att tillsvidare till dag, som av Konungen bestämmes, den i 23 § meddelade föreskrift om, att kork eller propp till butelj, innehållande pilsner, skall vara stämplad med bryggeriets namn eller viss däremot svarande beteckning samt ordet »pilsner», icke skall äga tillämpning, därest å buteljen anbringas etikett av beskaffenhet, som i berörda paragraf stadgas.

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.

Härigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker skall hava följande ändrade lydelse:

1 §.

I denna förordning förstås
med spritdrycker: — — — alkohol;
med vin: — — — alkohol; och
med öl: alla maltdrycker, som innehålla alkohol, med undantag av sådana, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker äro att hänföra till svagdricka eller pilsner.
Spritdrycker — — — rusdrycker.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

Härigenom förordnas, att 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka skola, 3 och 6 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin, öl eller pilsner, vare jämväl berättigad att till förtäring på stället försälja (utskänka) tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

3 §.

1. Vill någon, som ej enligt 2 § är därtill berättigad, bedriva utskänkning av tillagade, alkoholfria drycker eller svagdricka, göre därom skriftligen anmälan, i Stockholm hos överståthållarämbetet, i annan stad hos magistraten och på landet hos landsfiskalen, med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum. Har anmälan sålunda skett, skall, där ej nedan annorlunda föreskrives, meddelas bevis, att anmälan behörigen skett; och skall landsfiskalen därom underrätta kommunalnämndens ordförande i den socken, där rörelsen skall utövas.

Vad sålunda är stadgat skall iakttagas varje gång utskänkningsställe ombytes.

2. Bevis, som i 1 mom. omförmäles, må ej meddelas den, som veterligen jämlikt 8 § 1 eller 2 mom. står under förbud att utskänka drycker, varom i denna förordning är fråga, eller genom gällande beslut, som ej avser allenast visst tillfälle, förbjudits att försälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner, ej heller den, om vilken är veterligt, att

honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner återkallats, eller att han dömts förlustig rätt till försäljning av sådana drycker eller drycker, som avses i denna förordning.

3. Vill någon, efter det honom meddelat, av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställt eller omedelbarligen stadgat förbud att utskänka drycker, som avses i denna förordning, eller att sälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner upphört att gälla, eller, efter det honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner återkallats, bedriva rörelse, varom i 1 mom. förmäles, har Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan, åtföljd av uppgift om stället, där rörelsen är avsedd att bedrivas, att efter magistratens eller kommunalnämndens hörande pröva, huruvida tillstånd därtill må medgivas eller icke.

Detsamma — — — — omförmäles.

I Stockholm — — — — tillämpning.

4. Inom — — — — tillstånd.

5. Har — — — — upphört.

6 §.

1. Utskänkning — — — — resande.

2. Om utskänkning på grund av anmälan eller tillstånd enligt 3 § idkas, vare det förbjudet att låta rusdrycker eller pilsner å utskänkningsstället förtäras ävensom att hava sådana drycker förvarade å utskänkningsstället eller eljest på sådant sätt, att gästerna äga tillgång till desamma.

Det vare ock förbjudet för gäst att å sådant utskänkningsställe förtära rusdrycker eller pilsner.

11 §.

Varder någon, vilken efter anmälan eller tillstånd idkar utskänkning, som avses i 3 §, dömd till ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker, vin, öl eller pilsner, då må han ock på yrkande av vederbörande allmän åklagare dömas förlustig sin nämnda utskänkningsrätt, i fall omständigheterna finnas böra därtill föranleda.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt ovan omförmälda statsrådsprotokoll anfört vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t, får utskottet hänvisa till propositionen.

Till utskottet hava jämväl överlämnats fyra i anledning av propositionen väckta motioner.

I motion I: 180, av herr *Johan Emilson Ekman*, hemställes, »att i § 23 av ny förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker måtte göras ett tillägg av följande eller därmed jämförligt innehåll: *Motion I: 180.*

'Dock må för överjäst mörk maltdryck med porterkaraktär och inbryggd i likhet med porter benämningen pilsner kunna utelämnas och annan lämplig benämning i dess ställe å kork, propp eller etikett användas.'»

Herr *Lyckholm* har i motion I: 191 föreslagit, »att riksdagen för sin del ville besluta, *Motion I: 191.*

dels att 3, 5, 8, 9, 13, 14, 15, 20, 27 och 32 §§ i det med Kungl. Maj:ts proposition nr 369 framlagda förslag till förordning angående försäljning av pilsner skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

1. Tillstånd — — — — utövande.
2. Sådant — — — — — stadgas.
3. Tillstånd — — — — förfallit.
4. Inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område må ej försäljning, som avses i denna förordning, äga rum, med mindre Konungens befallningshavande, på framställning av vederbörande befälhavare därtill meddelat tillstånd.

§ 5.

1. Byteshandel — — — — vara.
2. Den — — — — — — betalning.
3. Innehavare av rätt till detaljhandel med pilsner må inköpa för rörelsen erforderligt behov av pilsner från vem som helst, som äger försälja denna vara. Häremot stridande förbehåll, som betingas vid överlåtelse av rätt till detaljhandel med rusdrycker, vare utan verkan.

§ 8.

1. Tillstånd — — — — befallningshavande.
2. Ansökan — — — — tillämpning.
3. Har ansökan blivit å landet av både kommunalnämnd och kommunalstämma avstyrkt, må densamma ej bifallas.

§ 9.

Tillverkare av pilsner ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja pilsner, vare berättigad, att den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försändning varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende, vid järnvägsstation eller å fartyg.

§ 13.

1. Tillstånd — — — — oktober.
2. Vill — — — — — rörelsen.
3. Över — — — — — tillämpning.
4. Har ansökning blivit avstyrkt, i Stockholm av stadsfullmäktige och på annan ort av båda de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, må densamma ej bifallas.
5. Där — — — — — stadgas.

§ 14.

Konungens — — — — bestämt tillfälle.

§ 15.

1. Konungens — — — — föras.
2. Då — — — — — — föreskrivits.
3. Över — — — — — — meddelats.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å utövande av detaljhandel med pilsner, skall, där icke är fråga om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarfartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden, ävensom, där fråga är om tillstånd, som i 3 § 4 mom. sägs, vederbörande befälhavare.

§ 20.

1. Detaljhandel — — — eftermiddagen.
2. Å — — — — — — förbjuden.
3. Där omständigheterna anses föranleda behov av att tiden för försäljnings avslutande bestämmes senare än till kl. 10 eftermiddagen, äger Konungens befallningshavande därom förordna.

Nödvändiggöra särskilda förhållanden inskränkningar med avseende å försäljningstiden, må Konungens befallningshavande jämväl därom meddela förordnande.

4. Vad — — — — — eller b).

§ 27.

1. Därest av detaljhandel — — — (= 27 § 2 mom.) — — — förmäles.
2. Om sådan — — — (= 27 § 3 mom.) — — — stadgat.
3. Förekomma — — — (= 27 § 4 mom.) — — — fortsättande.

§ 31.

(Utgår.)

§ 32.

Har den, som gjort sig förfallen till ansvar efter 28, 29 eller 30 §§ förut undergått bestraffning för förbrytelse, varom sägs i någon av dessa paragrafer, varde den sist begångna förbrytelsen såsom upprepad förbrytelse ansedd, ändå att densamma icke är av samma art, som den eller de förut begångna;

dels ock att 23 § i förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 23.

1. Från skattepliktigt — — — varumärke.
2. Beträffande — — — — — proppen.
3. När kärl — — — — — framträdande.
4. På sålunda — — — — — utlämnas.
5. Vad i denna paragraf punkterna 1, 2 och 4 stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om pilsner.

6. När kärl, som innehåller pilsner, är försett med etikett, skall på etiketten ordet 'pilsner' vara tydligt framträdande.»

Motionerna I: 198 och II: 444.

Härjämte hava i likalydande motioner, I: 198, av herr *Carl Gustaf Ekman* m. fl., och II: 444, av herrar *Sävström* och *Ingvarson*, gjorts åtskilliga erinringar mot Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående försäljning av pilsner. Sålunda har hemställts, att 8 § måtte få följande lydelse:

»1. Tillstånd att till avhämtning försälja pilsner meddelas av Konungens befallningshavande.

2. Ansökan om sådan försäljningsrätt göres skriftligen hos Konungens befallningshavande samt skall innehålla uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum, och åtföljas av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen. Över gjord ansökan inhämte Konungens befallningshavande yttranden, i stad av stadsfullmäktige och magistrat samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen därför.

I Stockholm äger vad i detta mom. är sagt om inhämtande av magistratens yttrande ej tillämpning.

3. Har ansökning blivit i stad av stadsfullmäktige och å landet av kommunalstämma avstyrkt, må densamma ej bifallas.»

Vidare har yrkats, att åt 9 § måtte givas denna lydelse:

»Tillverkare av pilsner ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja pilsner, vare berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan säljning varan ej avlämnas annat än vid jänvägsstation eller å fartyg.»

I övrigt hava motionärerna anfört följande:

»Förslagets § 12 tillerkänner gästgivare rätt att utan tillstånd bedriva utskänkning av "pilsner", dock "endast till resande i samband med servering av mat". Att det sistnämnda behovet icke är oundgängligt torde den erfarenhet, hela vårt folk nu får göra, bestyrka. I övrigt är en dylik generell rätt åt gästgivare alldeles omotiverad och den kan på många håll bli synnerligen skadlig. Opinionen mot tillkomsten av pilsnerförsäljningen på landsbygden är också mycket stark. Stadgandet härom, som återfinnes i § 12 punkt b, bör ur paragrafen utgå.

Den i § 14 åt Konungens befallningshavande upplåtna rätten att meddela tillstånd till utskänkning av pilsner

'c) vid hälsobrunn, badort eller annan kurort för kortare tid än ett år, dock endast vid måltider till spisande gäster;

d) där eljest utskänkningsrörelse kan komma ifråga att under endast någon del av året utövas; samt

e) för bestämt tillfälle'

bör borttagas. Samtliga dessa tillståndsrättigheter stå i klar och avgjord strid mot kommunernas rätt till självstyrelse, som på rusdrycksförsäljningsområdet icke bör hindras verka i skyddsriktning. Vi yrka därför, att nämnda punkter i § 14 måtte ur förordningen utgå.

Åt den, som 'fyllt 15 år', inrymmer förslagets 22 § obeskuren köperätt av 'pilsner'. Denna ålder är för låg. Att vänja barn vid inköp och konsumtion av rusgivande ölsorter kan omöjligen vara något vare sig folk- eller riksintresse. I dagarna har riksdagen beslutit utsträcka skolplikten för stora grupper ungdom till 18 år. Att sätta åldersgränsen för köperätt till 'pilsner' lägre än denna gräns för skolplikten saknar varje hållbar motivering. Mom. 1 i § 22 bör ändras till:

'1. Pilsner må icke å försäljningsställe utlämnas till den, som är rusig, ej heller till den, som ej fyllt aderton år.

2. Överlastad etc.' — — — — — — — — — — — — —

I det föregående hava undertecknade jämväl i sina framställningar rört sig med beteckningen 'pilsner' såsom namn på de åsyftade maltdryckerna. Men namnet i fråga är olämpligt. Det är vilseledande och därtill partiskt mot den nyttiga svagdricksindustrien till favör för ölbryggerierna. Ett annat namn bör uppletas för produkten ifråga. Beteckningen 'öl' bör tydligen ingå i detsamma. Det gives intet skäl att genom ett namnval söka undanskymma det faktum, att det är fråga om en ölsort, om också något mindre alkoholbemängd än de övriga. Därest ej annat och bättre namn kan utfinnas, föreslås beteckningen 'pilsneröl'.»

Beträffande motiveringarna för de olika motionsvis framförda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Hithörande förhållanden äro för närvarande reglerade genom förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl. Med öl förstås i denna förordning alla slag av maltdrycker med undantag av sådan, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är att hänföra till svagdricka, d. v. s. som ej innehåller mer *Utskottet.*

än 2 ¼ volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, vars extrakthalt icke överstiger 6 procent. Försäljningen av svagdricka är icke kringgärdad av några restriktioner.

Genom förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, som träder i kraft nästa år, har ölet jämte vinet sammanförts med de egentliga spritdryckerna i en och samma författning och därvid underkastats väsentligt strängare bestämmelser än de i ämnet hittills gällande. Då dessa bestämmelser ansågos onödigt stränga beträffande svagare ölsorter, verkställdes en uppdelning av de olika ölsorterna, varvid från det egentliga ölet avskildes och under den gemensamma beteckningen pilsnerdricka sammanfördes skattepliktiga maltdrycker av högst 3.6 volymprocent alkoholhalt, inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger 9.5 procent.

Då försäljningen av de till pilsnerdricka hänförliga dryckerna givetvis ej kunde bliva lika fri som försäljningen av svagdricka, inställde sig behovet av särskilda försäljningsbestämmelser för pilsnerdrickat. I sin skrivelse den 1 juni 1917, med anmälan att riksdagen för sin del antagit ny förordning om försäljning av rusdrycker, anhöll därför riksdagen, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till förordning angående försäljning av pilsnerdricka, i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning.

I enlighet med denna riksdagens begäran har Kungl. Maj:t föranstaltat om sakkunnig utredning av frågan och, på grundval av de sakkunnigas förslag, framlagt förevarande proposition. De sakkunniga hade, såsom i propositionen erinras, föreslagit mindre modifikationer i nu gällande bestämmelser, där sådana modifikationer varit av billighetsskäl påkallade samt deras genomförande ej kunnat befaras äventyra den allmänna ordningen och nykterhetstillståndet. Därjämte hade de sakkunniga vid utarbetandet av sitt förslag sökt åstadkomma större enhetlighet och en viss förenkling i 1905 års försäljningsbestämmelser, därvid de särskilt haft till ögonmärke att, där ej sakligt olika bestämmelser påkallades, åvägabringa formell överensstämmelse med förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker. Kungl. Maj:ts förslag ansluter sig i allt väsentligt till de sakkunnigas förslag.

Utskottet anser sig icke behöva här förutskicka någon sammanfattande översikt av principerna i det föreliggande förslaget. Såsom redan är anmärkt, är detsamma, i enlighet med riksdagens begäran, byggt på gällande författning om försäljning av vin och öl med vissa modi-

fikationer, betingade, enligt sakens natur, av hithörande dryckers relativt mindre farlighet såsom berusningsmedel.

De i ämnet väckta motionerna visa, att de föreslagna bestämmelserna likväl på vissa håll befunnits för stränga, medan från andra håll gjorts gällande, att desamma behövde än ytterligare skärpas. Motionärernas olika ändringsförslag skola här nedan upptagas till behandling under de särskilda paragrafer i författningen, som de avse.

I den mån Kungl. Maj:ts förslag icke beröres av motionerna, eller de olika bestämmelserna icke blivit föremål för någon erinran från utskottets sida, torde något särskilt omnämnande ej tarvas.

Förslag till förordning angående försäljning av pilsner.

1 §.

Förslag till förordning ang. försäljning av pilsner.

Emot den här föreslagna gemensamma benämningen för hithörande maltdrycker, *pilsner*, har i motionerna I: 198, av herr *C. G. Ekman* m. fl., och II: 444, av herrar *Sävström* och *Ingvarson*, anmärkts, att benämningen vore vilseledande och partisk mot svagdricksindustrien till förmån för ölbryggerierna.

Även inom utskottet har framhållits, hurusom ifrågavarande beteckning i viss mån vore att betrakta som oriktig ursprungsbeteckning, då här ej vore fråga om någon med »pilsner» i vanlig mening jämförlig dryck.

Efter utskottets mening synas dock de framställda anmärkningarna ej böra tillmätas någon praktisk vikt. Syftet med hela särställandet av ifrågavarande medelstarka maltdrycker är ju, såsom i propositionen jämväl understrukits, tvåfaldigt. Å ena sidan vill man vänja allmänheten vid en måltidsdryck, som kan ersätta det starkare ölet, och å den andra önskar man genom att åstadkomma en ökad konsumtion av dessa svagare drycker bereda ölbryggerierna ersättning för de olägenheter, de skärpta restriktionerna för ölförsäljningen måste medföra i minskad åtgång av öl. Det är då ingalunda oviktigt, vilket namn som ges åt den nya måltidsdrycken. Utskottet är härvid av den uppfattningen, att »pilsner» är en beteckning, som bättre än någon annan föreslagen benämning är ägnad att göra drycken populär.

3 §.

4 mom. innehåller förbud mot varje detaljhandel med pilsner inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område. Det är samma bestämmelse, som återfinnes i 2 § 2 mom. i 1905 års förordning angående försäljning av vin och öl.

Med hänsyn till pilsnerns svagare alkoholhalt hade de sakkunniga förordat upphävande av berörda förbud, vad anginge pilsner, åtminstone för det fall att vederbörande befälhavare gjorde framställning i ämnet. Kungl. Maj:t har dock ej ansett tillräckliga skäl förefinnas att frångå det förutvarande stadgandet.

Detta har föranlett herr *Lyckholm* att i motionen I: 191 påyrka sådan ändring av 4 mom., att undantag från förbudet må vara medgivet, då Konungens befallningshavande, på framställning av vederbörande befälhavare, meddelat tillstånd till ifrågavarande försäljning. Enligt herr Lyckholms förslag skulle sådant tillstånd tydligen kunna avse såväl utminutering som utskänkning.

Såvitt utskottet kunnat finna, äro de olägenheter, som kunna befaras såsom följd av ett eftergivande på förevarande punkt, närmast sammanhängande med en eventuell utminutering av pilsner till värnpliktigt manskap inom kasern- eller lägerområdet. En obegränsad utminutering kan ju väl tänkas förbunden med vissa risker från nykterhets- och ordningssynpunkt. Något berättigat behov av tillgång till pilsner i sådan ordning torde ej heller kunna anses föreligga, i varje fall icke alls i samma grad som beträffande utskänkning.

I sistberörda avseende förefaller det åter onödigt hårt att undanhålla ifrågavarande personer en så pass alkoholsvag och såsom måltidsdryck relativt ofarlig vara som pilsner. Det kunde härvid ifrågasättas att begränsa utskänkningen till måltider i egentlig mening. Vid övervägande av hithörande omständigheter har utskottet bland annat funnit, att en sådan gräns i praktiken skulle utesluta manskapet från tillgången till pilsner. Det torde nämligen vara mera sällan, som menige man i marketenterierna förtära annan mat än t. ex. smörgåsar. För att eftergiften i fråga ej må bliva alldeles illusorisk, synes därför utskänkning i vanlig bemärkelse böra medgivas. Och synas andra garantier mot missbruk ej vara behövliga, än att, såsom nämnts, framställning om sådan utskänkning skall göras av vederbörande befälhavare, i vilkens intresse det givetvis kommer att vara, att genom lämpliga åtgärder missbruk och oordningar förekommas.

Den nu angivna avvikelsen från Kungl. Maj:ts förslag synes formellt böra ordnas så, att förbudet i förevarande mom. inskränkes till utminutering, och att i 14 § såsom ett nytt mom. c) införes bestämmelse av ovan antytt innehåll om utskänkning av pilsner inom hithörande områden, vartill ytterligare komma vissa redaktionella konsekvenser i författningen.

5 §.

Herr *Lyckholms* såsom ett 3 mom. föreslagna tillägg i denna paragraf synes innebära ett ingripande i den fria avtalsrätten mellan enskilda, vartill fullt fog torde saknas. För övrigt torde här icke vara platsen för ett reglerande av de åsyftade förhållandena.

8 §.

Enligt denna paragraf meddelas tillstånd att till avhämtning försälja pilsner av Konungens befallningshavande efter hörande av vederbörande myndigheter, i stad magistraten och å landet kommunalnämnd och kommunalstämma. I stad skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag tillstånd kunna givas även mot vederbörandes avstyrkande, medan å landet kommunalstämma skulle äga vetorätt.

Kungl. Maj:t har i fråga om stad följt motsvarande bestämmelser i 1905 års förordning, men beträffande landsbygden i så måtto skärpt villkoren i sistnämnda förordning, att tillstånd skall vägras, så snart kommunalstämma avstyrkt, även om kommunalnämnden skulle hava tillstyrkt, och har Kungl. Maj:t således på denna punkt följt den nya rusdrycksförsäljningsförordningens stadgande i motsvarande fall.

I motionerna I: 198, av herr *C. G. Ekman* m. fl., och II: 444, av herrar *Sävström* och *Ingvarson*[1]), föreslås i fråga om stad, att jämväl stadsfullmäktige skola höras, och att emot deras avstyrkande ifrågavarande tillstånd icke skall få meddelas. Därigenom skulle likformighet införas mellan land och stad, och skulle pilsnern även i fråga om försäljning till avhämtning i stad bliva likställd med ölet.

Det kan icke bestridas, att likställighet mellan stad och landsbygd i förevarande avseende, såsom i berörda motioner förordats, innebär en konsekvent tillämpning av principen om kommunens vetorätt. För upprätthållande av någon skillnad dem emellan synas hållbara grunder ej vara i ärendet anförda, vare sig av de sakkunniga eller av Kungl. Maj:t. Sakens natur kan ej heller anses lämna något stöd därför. Utskottet får därför tillstyrka motionerna.

Herr *Lyckholm* har velat tillämpa 1905 års bestämmelser även i fråga om landsbygden och i sådant syfte fordrat avstyrkande även från kommunalnämndens sida, för att bifall till ansökning skulle vara uteslutet. Av vad utskottet nyss yttrat framgår, att denna hans ståndpunkt icke kunnat biträdas av utskottet.

[1]) När i det följande talas om »herr C. G. Ekman m. fl.» inbegripas även herrar Sävström och Ingvarson.

9 §.

Enligt denna paragraf må pilsner efter rekvisition genom säljarens försorg försändas till rekvirenterna, blott att den som forslar varan är försedd med en på visst sätt beskaffad förteckning över köparna. Herr *C. G. Ekman* och hans medmotionärer hava funnit missbruk kunna förekommas, endast om varan avlämnas vid järnvägsstation eller å fartyg för vidare befordran till köparen. Herr *Lyckholm* har å sin sida ansett den omförmälda förteckningen överflödig ur kontrollsynpunkt.

Kungl. Maj:t har hämtat stadgandet direkt ur 1905 års förordning (14 §) och funnit förteckningen vara ett rätt tillförlitligt medel för kontrollerandet av vederbörandes ordentliga handhavande av sina försäljningsrättigheter. Någon anledning att ej bibehålla denna anordning lärer ej heller enligt utskottets mening vara för handen.

Å andra sidan torde det vara att gå för långt att helt och hållet förbjuda pilsners försändande till avlämning inomhus hos köparen. Risken av missbruk synes föga nämnvärd, men skulle ett dylikt förbud uppenbarligen åsamka många konsumenter ett avsevärt besvär.

Med avseende å tolkningen av uttrycket »inomhus till därstädes boende» får utskottet erinra, hurusom 1905 års riksdag, i skrivelse till Konungen (nr 172) rörande antagande av förordning angående försäljning av vin och öl, i fråga om innebörden av motsvarande bestämmelser i nämnda förordning uttalade följande: »Det har blivit ifrågasatt, huruvida icke 14 och 15 §§ borde avfattas så, att icke en bokstavlig tolkning av det i dessa paragrafer förekommande uttrycket »inomhus till därstädes boende» skulle kunna lägga hinder i vägen för avlämnande eller utbjudande av vin eller öl till person, som i ett hus innehade lokal för drivande av verksamhet, men icke där hade bostad. Då en dylik tolkning från de myndigheters sida, vilka hava att tillämpa författningen, icke lärer vara att befara, har riksdagen likväl icke funnit förändring av författningens text erforderlig, men velat i detta sammanhang omförmäla den gjorda erinringen.»

12 §.

Den rätt, som i b) medgives gästgivare, är hävdvunnen och är bestämmelsen hit överflyttad från 6 § 2 mom. i vin- och ölförsäljningsförordningen. Herr *C. G. Ekmans* m. fl. yrkande, att ifrågavarande rätt, även i sin till pilsner inskränkta omfattning, skulle borttagas, har utskottet icke funnit motiverat.

13 §.

Herr *Lyckholms* yrkande om ändring i 4 mom. står i samband med hans ovan omförmälda yrkande under 8 §. Då utskottet icke kunnat följa honom där, får utskottet avstyrka jämväl hans förevarande förslag.

14 §.

De i denna paragraf föreslagna bestämmelserna äro i allt väsentligt hämtade från vin- och ölförsäljningsförordningen (§§ 8—10). De sakkunniga hade ansett, att de kommunala myndigheterna icke i något av ifrågavarande fall behövde höras. Denna uppfattning har herr *Lyckholm* framfört i sin motion. I detta såväl som förut berörda fall av försäljningsrättigheters meddelande har utskottet funnit kommunens inflytande icke böra kringskäras, jämfört med förut gällande regler. Något dylikt skulle helt visst också vara främmande för syftet med riksdagens begäran om särskilda bestämmelser för försäljningen av medelstarka maltdrycker.

Lika litet torde det emellertid hava ingått i berörda syfte, att de för öl i allmänhet enligt 1905 års förordning medgivna försäljningsformerna skulle i fråga om hithörande drycker utan särskilda orsaker inskränkas. Herr *C. G. Ekmans* m. fl. yrkande om uteslutande av mom. c), d) och e) kan därför ej anses påkallat. I full överensstämmelse med sin angivna ståndpunkt vill utskottet emellertid föreslå, att i mom. c) inskjutes den i 10 § nyssnämnda förordning förefintliga inskränkningen: »därest sådant finnes vara nödigt».

I enlighet med vad utskottet ovan under 3 § anfört, skall här såsom mom. c) ingå det positiva stadgandet om utskänkning å lägerplatser m. m., och få i följd härav de följande momenten beteckning med resp. d), e) och f).

15 §.

Såsom tillägg i 3 mom. andra stycket har herr *Lyckholm* i anslutning till sitt förslag om undantag från 3 § 4 mom. föreslagit, att underrättelse om meddelat försäljningstillstånd skall för sådant fall tillställas även vederbörande militärbefälhavare. Då utskottet tillstyrkt herr Lyckholms förslag i huvudsaken, om än med viss modifikation, har utskottet funnit sig även böra upptaga den av herr Lyckholm här föreslagna anordningen.

20 §.

Försäljningstiden föreslås här för såväl land som stad begränsad till klockan tio eftermiddagen eller den tid, som i 1905 års förordning

gäller för stad. I samband med denna utsträckning av tiden, vad landsbygden angår, har i 3 mom. såsom nytt villkor för Konungens befallningshavandes medgivande av senare tid än klockan tio förutsatts framställning från den kommunala myndighetens sida, och har detta fastslagits jämväl för stad. Syftet har varit att på denna punkt vinna likformighet med rusdrycksförsäljningsförordningen. Det synes också påtagligt, att en sådan likformighet kan vara av praktisk betydelse särskilt i de fall, då båda slagen av försäljning förekomma å samma ställe.

Den nu angivna skärpningen av gällande bestämmelser har herr *Lyckholm* icke kunnat gilla, men mot hans synpunkt ställa sig såväl nyssberörda praktiska hänsyn som ock det alltmera konsekvent tillämpade kravet på det kommunala intressets beaktande i hithörande angelägenheter.

22 §.

Beträffande 1 mom., som är av samma innehåll som 24 § 1 mom. i 1905 års förordning, har herr *C. G. Ekman* m. fl. föreslagit höjning av minimiåldern för inköpare av pilsner från 15 till 18 år. Den sålunda föreslagna skärpningen synes icke stå i överensstämmelse med ifrågavarande dryckers relativa ofarlighet som berusningsmedel. Däremot skulle det i många fall vålla besvär och kostnad, om till avhämtande av en flaska pilsner icke skulle kunna skickas hemmavarande barn eller tjänstfolk i åldern 15—18 år.

23 §.

För att icke lägga hinder i vägen för svagdricksbryggerierna att fortfarande såsom hittills för sina produkter använda benämningar med »pilsner» såsom ingående beståndsdel, till exempel »pilsnersvagdricka», har utskottet funnit orden »eller liknande — — — andra ord» böra utgå.

27 §.

Herr *Lyckholm* har föreslagit uteslutande av mom. 1 såsom icke av behovet motiverat.

Då emellertid detta stadgande överensstämmer med det i 28 § i 1905 års förordning för motsvarande fall givna och synes vara på sin plats även i förevarande författning, har utskottet funnit detsamma böra kvarstå.

31 och 32 §§.

Såsom konsekvens av sitt ändringsförslag rörande 9 § påyrkar herr *Lyckholm* borttagande av 31 § och som följd därav viss redaktions-

ändring i 32 §. Som förstnämnda förslag av utskottet avstyrkts, kan utskottet självfallet ej fästa något avseende vid förevarande yrkanden.

Ändringar i förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker

Genom Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändrad lydelse av vissa paragrafer i förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker har 23 § utsträckts att i sin helhet gälla även om pilsner. Detta innebär bland annat, att å etikett till kärl, som innehåller pilsner, ordet »pilsner» skall vara det *huvudsakligast* framträdande. Detta har herr ***Lyckholm*** i sin motion, funnit vara obehövligt, endast ordet »pilsner» bleve *tydligt* framträdande. Då ett eftergivande på denna punkt skulle kunna föranleda till missbruk, och någon egentlig svårighet ej lärer vållas av föreskriftens iakttagande, har utskottet funnit sig icke böra tillmötesgå motionären.

Herr *J. E. Ekman* har i motionen I : 180 med avseende å maltdrycken porter yrkat undantag från ifrågavarande föreskrift. Då någon olägenhet icke torde kunna följa därav, har utskottet ansett sig oförhindrat att tillstyrka denna motion.

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till avvikelse från Kungl. Maj:ts förslag.

Övriga ändringsförslag

Vad slutligen beträffar de i propositionen innehållna förslagen till förordningar angående ändrad lydelse av 1 § i rusdrycksförsäljningsförordningen samt angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka, äro dessa förslag endast omedelbara konsekvenser av införandet av »pilsner» såsom benämning å maltdrycker av alkoholhalt mellan $2^1/_4$ och 3.6 volymprocent, och hava desamma ej föranlett någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av det ovan anförda får utskottet hemställa,

1) att riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts förevarande förslag till förordning angående försäljning av pilsner samt till förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker icke kunnat oförändrade antagas, måtte för sin del antaga samma förslag med den ändring att 3, 8, 14, 15 och 23 §§ i förstnämnda förordning samt 23 § i sistnämnda förordning skola erhålla nedanstående lydelse:

Förslaget till förordning angående försäljning av pilsner.

3 §.

1. Tillstånd — — — utövande.
2. Sådant — — — stadgas.
3. Tillstånd — — — förfallit.
4. Ej må tillstånd meddelas till *utminutering av* pilsner inom läger, kasernområde eller annat, uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område.

8 §.

1. Tillstånd — — — befallningshavande.
2. Ansökan om sådan försäljningsrätt göres skriftligen hos Konungens befallningshavande samt skall innehålla uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum, och åtföljas av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen. Över gjord ansökan inhämte Konungens befallningshavande yttranden, i stad av magistrat *och stadsfullmäktige* samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen därför.

I Stockholm äger vad i detta mom. är sagt om inhämtande av magistratens yttrande ej tillämpning.

3. Har ansökning blivit *i stad av stadsfullmäktige eller* å landet av kommunalstämma avstyrkt, må densamma ej bifallas.

14 §.

Konungens befallningshavande må på därom gjord ansökning kunna meddela tillstånd till utskänkning av pilsner:

a) inom område för station vid statens järnvägar ävensom vid enskild, till persontrafik upplåten järnväg, så ock å statens järnvägars eller enskild järnvägs tåg, dock endast där utskänkningen för trafikens behov finnes erforderlig; skolande ansökning härom göras av järnvägens styrelse, samt, där densamma avser utskänk-

ning å järnvägståg, handläggas av Konungens befallningshavande i det län, varest styrelsen har sitt säte;

b) å passagerarfartyg, dock endast till förtäring ombord å fartyget samt, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast till besättningen samt till dem, som i fartygets restaurationslokal intaga måltid; skolande ansökning härom handläggas av Konungens befallningshavande i det län, där fartygets rederi har sitt säte;

c) inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område, efter framställning av vederbörande befälhavare;

d) vid hälsobrunn, badort eller annan kurort för kortare tid än ett år, dock endast vid måltider till spisande gäster;

e) där eljest utskänkningsrörelse kan komma i fråga att under endast någon del av året utövas; samt

f) för bestämt tillfälle, *därest sådant finnes vara nödigt.*

Tillstånd till utskänkning å järnvägsstation ävensom till sådan utskänkning, varom under *d)* här ovan förmäles, må icke meddelas, innan tillfälle att i ärendet avgiva yttrande lämnats i stad magistrat och stadsfullmäktige samt å landet kommunalnämnd och kommunalstämma; dock att vad i detta mom. sagts om inhämtande av yttrande från magistrat icke äger tillämpning i Stockholm.

15 §.

1. Konungens befallningshavande äger att vid meddelande av tillstånd till försäljning av pilsner eller sedermera under rörelsens utövande stadga de inskränkningar därvid, som kunna anses erforderliga.

Tillstånd till annan försäljning av pilsner än sådan, som avses i 13 § eller 14 § *f)*, skall meddelas att gälla tillsvidare och så länge Konungens befallningshavande ej finner skäl återkalla detsamma.

Över beslut, varigenom tillsvidare meddelat tillstånd återkallas, må klagan ej föras.

2. Då — — — föreskrivits.

3. Över — — — meddelats.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å utövande av detaljhandel med pilsner, skall, där icke är fråga om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarfartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden, *ävensom, där fråga är om tillstånd, som i 14 § c) sägs, vederbörande befälhavare*:

23 §.

Maltdryck, som icke enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är att anse såsom pilsner, må ej vid försäljning utlämnas i kärl, som å etikett, kork eller propp eller genom stämpling eller annorledes försetts med beteckningen pilsner.

Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

23 §.

Från skattepliktig — — — varumärke.
Beträffande — — — proppen.
När kärl — — — framträdande.
På sålunda — — — utlämnas.

Vad i denna paragraf stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om pilsner.

Dock må för överjäst mörk maltdryck med porterkaraktär och inbryggd i likhet med porter benämningen pilsner kunna utelämnas och annan lämplig benämning i dess ställe å kork, propp eller etikett användas.

2) att riksdagen måtte antaga Kungl. Maj:ts förevarande förslag till

förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker; och

förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka; samt

3) att de i detta betänkande behandlade motionerna

I : 180, av herr *Johan Emilson Ekman*,

I : 191, av herr *Lyckholm*, samt

I : 198, av herr *Carl Gustaf Ekman m. fl.*, och

II : 444, av herrar *Sävström* och *Ingvarson*,

må anses besvarade med vad utskottet under 1) hemställt.

Stockholm den 6 juni 1918.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

Reservationer:

1) av herrar *Hammarström, Antonsson, Nilsson* i Bonarp och *Forssman* med avseende å de ifrågavarande maltdryckernas benämning i författningsförslagen;

2) av herrar *Hammarström, Lyckholm, Antonsson*, friherre *Fleming* och *Forssman*, vilka anfört:

»Den lösning av nykterhetsfrågan, som kom till stånd vid 1917 år riksdag innebar bland annat, att lättare alkoholhaltiga maltdrycker (pilsnerdricka) skulle undantagas från de nya, mera restriktiva bestämmelserna för öl, och att stadganden angående försäljning av dessa drycker skulle inrymmas i en särskild förordning, i huvudsak grundad på bestämmelserna angående försäljning av öl i 1905 års vin- och ölförsäljningsförordning.

Utskottets utlåtande, i det väsentliga anslutande sig till Kungl. Maj:ts proposition i ärendet, har emellertid i viktiga stycken tagit avsteg från vad riksdagen sålunda avsett och föreslagit avsevärda skärpningar i vad för närvarande gäller, utan att enligt vår mening några sakliga skäl härför kunnat förebringas.

De ändringar vi därför anse påkallade i utskottets förslag äro följande:

I 8 § 2 mom. har utskottet föreslagit, att över ansökningar om rätt att i stad sälja pilsner till avhämtning yttrande skall inhämtas icke endast av magistrat utan även av stadsfullmäktige. Då stadsfullmäktiges arbetsbörda härigenom skulle onödigt ökas utan reel nytta, hava vi i denna punkt anslutit oss till Kungl. Maj:ts förslag.

I 8 § 3 mom. har Kungl. Maj:t föreslagit, att avhämtningsrätt å landet icke finge beviljas, om kommunalstämma avstyrkt ansökningen. Denna skärpning i jämförelse med nu gällande bestämmelse, att ansökning ej må bifallas, därest båda de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, avstyrkt densamma, saknar stöd i de föreliggande omständigheterna. Bestämmelsen har också mött bestämt motstånd från både kommerskollegium och nästan alla länsstyrelser, som yttrat sig i ärendet. Utskottet har gjort bestämmelsen i denna punkt ännu strängare, i det att rätt till avhämtning av pilsner i stad gjorts beroende av stadsfullmäktiges tillstyrkan. Vi dela den av kommerskollegium och länsstyrelserna omfattade meningen.

Enligt 13 § 4 mom. i förslaget får ansökning om tillstånd till utskänkning av pilsner ej bifallas av Konungens befallningshavande, om ansökningen blivit avstyrkt i stad av stadsfullmäktige eller å landet av kommunalstämma. Detta innebär för både stad och land en skärpning, som är analog med den nyss vid 8 § 3 mom. omförmälda. Denna skärpning avstyrka vi på ovan anförda skäl.

Över ansökning om rätt till utskänkning vid järnvägsstation (§ 14) har enligt 1905 års förordning i stad endast magistrat blivit hörd. Kungl. Maj:t och utskottet hava föreslagit även stadsfullmäktiges hörande. Av samma skäl, som åberopats vid 8 § 2 stycket härovan, finna vi, i likhet med de sakkunniga, stadsfullmäktiges hörande över dylik ansökan icke behövligt.

Ändringar i utskottets förslag förordas av oss jämväl i följande punkter.

I 3 § 4 mom. anse vi de sakkunnigas förslag om rätt till försäljning av pilsner inom läger, kasernområde eller annat uteslutande

för krigsmaktens behov upplåtet område böra upptagas. Ett formellt tillägg bör göras i 15 § 3 mom. med hänvisning till 3 § 4 mom.

På av kommerskollegium anförda skäl (prop. sid. 63) och i enlighet med det yrkande, som framställts i den av herr Lyckholm väckta motionen nr 191, torde böra såsom 5 § 3 mom. intagas en bestämmelse, att innehavare av rätt till detaljhandel med pilsner må inköpa för rörelsen erforderligt behov av pilsner från vem som helst, som äger försälja denna vara.

Bestämmelsen i 9 § om skyldighet att vid försändning på rekvisition medföra köpareförteckning anses av oss onödig och bör uteslutas. Som följd härav bortfaller straffbestämmelsen i 31 § och påkallas formell ändring i 32 §.

I 20 § 3 mom. synes oss böra upptagas i motionen I: 191 framställt yrkande, att länsstyrelsen må äga medgiva utsträckning i tiden för utskänkning av pilsner, i likhet med vad enligt 1905 års förordningen gällt i fråga om vin och öl, oberoende av att framställning i ärendet göres av stadsfullmäktige eller kommunalstämma.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts hava vi ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att §§ 3, 5, 8, 9, 13, 14, 15, 20, 31 och 32 i det av utskottet framlagda förslag till förordning angående försäljning av pilsner skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

1. Tillstånd — — — — — utövande.
2. Sådant — — — — — stadgas.
3. Tillstånd — — — — — förfallit.
4. Inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område må ej försäljning, som avses i denna förordning, äga rum, med mindre Konungens befallningshavande på framställning av vederbörande befälhavare därtill meddelat tillstånd.

§ 5.

1. Byteshandel — — — — — vara.
2. Den — — — — — betalning.
3. Innehavare av rätt till detaljhandel med pilsner må inköpa för rörelsen erforderligt behov av pilsner från vem som helst, som äger försälja denna vara. Häremot stridande förbehåll, som betingas

vid överlåtelse av rätt till detaljhandel med rusdrycker, vare utan verkan.

§ 8.

1. Tillstånd — — — — — befallningshavande.

2. Ansökan om sådan försäljningsrätt göres skriftlingen hos Konungens befallningshavande samt skall innehålla uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum, och åtföljas av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen. Över gjord ansökan inhämte Konungens befallningshavande yttranden, i stad av magistrat samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen därför.

I Stockholm äger vad i detta mom. är sagt om inhämtande av magistratens yttrande ej tillämpning.

3. Har ansökan blivit å landet av både kommunalnämnd och kommunalstämma avstyrkt, må densamma ej bifallas.

§ 9.

Tillverkare av pilsner ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja pilsner, vare berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försändning varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende, vid järnvägsstation eller å fartyg.

§ 13.

1. Tillstånd — — — — — oktober.

2. Vill — — — — — rörelsen.

3. Över — — — — — tillämpning.

4. Har ansökning blivit avstyrkt, i Stockholm av stadsfullmäktige och på annan ort av båda de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, må densamma ej bifallas.

5. Där — — — — — stadgas.

§ 14.

Konungens befallningshavande må på därom gjord ansökning kunna meddela tillstånd till utskänkning av pilsner:

a) inom område för station vid statens järnvägar, ävensom vid enskild, till persontrafik upplåten järnväg, så ock å statens järnvägars

eller enskild järnvägs tåg, dock endast där utskänkningen för trafikens behov finnes erforderlig; skolande ansökning härom göras av järnvägens styrelse, samt, där densamma avser utskänkning å järnvägståg, handläggas av Konungens befallningshavande i det län, varest styrelsen har sitt säte;

b) å passagerarefartyg, dock endast till förtäring ombord å fartyget samt, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast till besättningen samt till dem, som i fartygets restaurationslokal intaga måltid; skolande ansökning härom handläggas av Konungens befallningshavande i det län, där fartygets rederi har sitt säte;

c) vid hälsobrunn, badort eller annan kurort för kortare tid än ett år, dock endast vid måltider till spisande gäster;

d) där eljest utskänkningsrörelse kan komma i fråga att under endast någon del av året utövas; samt

e) för bestämt tillfälle.

§ 15.

1. Konungens — — — — — föras.
2. Då — — — — — föreskrivits.
3. Över — — — — — meddelats.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å utövande av detaljhandel med pilsner, skall, där icke är fråga om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarefartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden, ävensom, där fråga är om tillstånd, som i 3 § 4 mom. sägs, vederbörande befälhavare.

§ 20.

1. Detaljhandel — — — — — eftermiddagen.
2. Å — — — — — förbjuden.
3. Där omständigheterna anses föranleda behov av att tiden för försäljnings avslutande bestämmes senare än till klockan 10 eftermiddagen, äger Konungens befallningshavande därom förordna.

Nödvändiggöra särskilda förhållanden inskränkningar med avseende å försäljningstiden, må Konungens befallningshavande jämväl därom meddela förordnande.

4. Vad — — — — — eller b.)

§ 31 (utgår).

§ 32.

Har den, som gjort sig förfallen till ansvar efter 28, 29 eller 30 §§, förut undergått bestraffning för förbrytelse, varom sägs i någon av dessa paragrafer, varde den sist begångna förbrytelsen såsom upprepad förbrytelse ansedd, ändå att densamma icke är av samma art, som den eller de förut begångna.»

3) av herrar *Lyckholm* och friherre *Fleming*, som yrkat, att 23 § i förslaget till förordning angående försäljning av pilsner skulle erhålla den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen;

4) av herrar *Elof Ljunggren*, *Holmström*, *Wikström*, *Olsson* i Ramsta, *Uddenberg* och *Eronn*, vilka anfört:

»Utskottet har tillstyrkt § 3 mom. 4 av Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. m., i vad det rör förbud mot *utminutering* av pilsner inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område, men avstyrkt samma förslag i fråga om förbud mot *utskänkning* samt med anledning härav föreslagit ändring av paragraferna 3 och 14.

Vi kunna emellertid icke dela utskottsmajoritetens uppfattning om nödvändigheten och lämpligheten att upphäva riksdagens år 1904 fattade beslut om förbud mot all utskänkning av öl å lägerplatserna. Hava de värnpliktiga utan olägenhet under alla de gångna åren på förläggningsplatserna kunnat undvara öl, pilsner och andra starkare maltdrycker, torde det knappast böra anses »onödigt hårt» att fortfarande vidmakthålla samma lagbestämmelse. Då därtill all erfarenhet visat, att ifrågavarande förbud varit av mycket stor betydelse för främjandet av nykterhet och god ordning bland den värnpliktiga ungdomen, anse vi oss böra yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Vi få sålunda hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta, att § 3 mom. 4 skall erhålla följande lydelse:

Ej må tillstånd meddelas till detaljhandel med pilsner inom läger, kasernområde eller annat, uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område.»

5) av herrar *Ollas Ericsson* och *Jonsson* i Hökhult, som instämt i nästförestående yrkande; samt

6) av herrar *Elof Ljunggren, Holmström, Olsson* i Ramsta, *Uddenberg* och *Eronn,* vilka »med hänvisning till motiveringen i motion I: 198 av Carl Ekman m. fl. samt II: 444 av Sävström och Ingvarson ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta, att §§ 9, 12 och 14 i Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. m. skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 9.

»*Tillverkare av pilsner ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja pilsner, vare berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försäljning varan ej avlämnas annat än vid järnvägsstation eller å fartyg.*»

§ 12.

Utan särskilt tillstånd må utskänkning av pilsner utövas av:

a) den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller öl, dock endast där sådan utskänkning bedrives;

b) den som i sitt hem emot betalning mottager gäster till bespisning vid slutet bord, dock endast vid måltider till gäster, med vilka avtal om bespisning träffats för en tid av minst en vecka.

§ 14.

Konungens befallningshavande må på därom gjord ansökning kunna meddela tillstånd till utskänkning av pilsner:

a) inom område — — — sitt säte; samt

b) passagerarefartyg — — — sitt säte.

Tillstånd till utskänkning å järnvägsstation må icke meddelas, innan — — — i Stockholm.»